

AGRINATUR AT-HU

Biodiverzitás a természetvédelmi
területek antropogén hasznosítása révén
Biodiversität durch anthropogene Nutzung für
Naturschutzgebiete

4. AgriNatur AT-HU szakértői workshop (on-line) 4. Workshop AgriNatur AT-HU (Online)

Dr. Vér András – Takács Krisztina
Széchenyi Egyetem MÉK

2020. november 11./11. November 2020

Projekttevékenységek Magyarországon

Projektaktivitäten in Ungarn

- **Közös AgriNatur stratégia (AT-HU) és lokális tervek (LUP)** kidolgozása a biodiversitás elősegítésére
Entwicklung der **gemeinsamen AgriNatur Strategie (AT-HU) und der lokalen Umsetzungspläne (LUP)** zur Unterstützung der Biodiversität
- **Új, környezetbarát művelési módszerek** kidolgozása a Mosoni sík Natura 2000 területére
Entwicklung **neuer umweltfreundlicher Anbaumethoden** für das Natura 2000 Gebiet der Mosoner Ebene
- **Ökológiai hálózatokra** vonatkozó vizsgálatok a Natura 2000 területeken/ projektterületeken
Untersuchungen betreffend **ökologische Netzwerke** auf den Natura 2000 Gebieten/ Projektgebieten
- **Látogatói területek** kialakítása
Errichtung von **Besucherbereichen**

Lokális terv kidolgozása

Entwicklung des lokalen

Umsetzungsplanes

Lokális terv kidolgozása - Mosoni sík Natura 2000

Entwicklung LUP- Mosoner Ebene Natura 2000

- SZE szakértői csoport, rendszeres megbeszélések
SZE Experten-Team, regelmäßige Besprechungen
- Első találkozó 2020.09.21. - főbb irányelvek és tartalmi elemek meghatározása
Erstes Treffen am 21.09.2020 – Festlegung der wichtigsten Richtlinien und Inhalte
- Korábbi kutatási adatokra, AgriNatur kísérletekre és monitoring adatokra lapozva
Auf Basis der früheren Forschungsdaten, der AgriNatur Versuche und der Monitoringdaten
  - Ökotudatos gazdálkodási ajánlások kidolgozása
Empfehlungen für ökobewusste Wirtschaft

Kisparcellás és szántóföldi kísérletek

Kleinparzellen- und Ackerlandversuche

Kisparcellás és szántóföldi kísérletek

Mosoni sík Natura 2000 terület

Kleinparzellen- u. Ackerlandversuche Mosoner Ebene Natura 2000 Gebiet

1. és 2. évben kisparcellás, 3. évtől szántóföldi kísérletek:

Im 1. und 2. Jahr Kleinparzellenversuche, ab 3. Jahr Ackerlandversuche:

- 10 db, a térségre jellemző, **hagyományos ősi növényfaj(ta)** termésének hozamát, beltartalmi mutatóit hasonlítjuk össze Die Ertrags- und Inhaltswerte von 10 Stück, für die Region typischen, **traditionellen alten Pflanzensorte(n)** werden
- 3-3 db, mostani **köztermesztésben lévő fajta** növényvizsgálati eredményeivel mit den Ergebnissen der Pflanzenuntersuchungen von je 3 Stück **Sorten aus dem derzeitigen öffentlichen Anbau** verglichen

Kisparcellás és szántóföldi kísérletek

Mosoni Sík Natura 2000 terület

Kleinparzellen- und Ackerlandversuche

Mosoner Ebene Natura 2000 Gebiet

Kisparcellás kísérletek tavasz 2020

Kleinparzellenversuche Frühjahr 2020

Vetés:

- 2020.03.18.
(búza, takarmányborsó,
takarmányrépa, cukorrépa,
lucerna)
- 2020.03.28. (lucerna)
- 2020.05.17. (szója)

Aussaat:

- 18.03.2020
(Weizen, Futtererbsen,
Futtermübe, Zuckerrüben,
Luzerne)
- 28.03.2020 (Luzerne)
- 17.05.2020 (Soja)

	Növényfaj Pflanzenart	Fajta Gattung	Nemesítő Veredler	Származási ország Ursprungsland	ÁÉÉ	Fajtafenntartó Verantwortliche für Erhaltungszüchtung
1.	Tavaszi búza Weizen	Castrum 1	Polhammer Ernő, Polhammer Ernőné, Kajdi Ferenc	Magyarország Ungarn	1998	Széchenyi István Egyetem
2.	Takarmányborsó Futtererbsen	Assass		Franciaország Frankreich		
3.	Velőborsó Markerbsen	Lincoln				
4.	Takarmányrépa Futtermübe	Beta vöröshenger Beta Rote Walze	Ludván Gábor	Magyarország Ungarn	1977	Széchenyi István Egyetem
5.	Takarmányrépa Futtermübe	Rózsaszínű beta Rosa Beta	Varga András	Magyarország Ungarn	1944	Széchenyi István Egyetem
6.	Cukorrépa Zuckerrüben	Ferret		Belgium Belgien		
7.	Cukorrépa Zuckerrüben	Toreador		Belgium Belgien	2014	
8.	Lucerna Luzerne	Gea		Olaszország Italien		
9.	Lucerna Luzerne	Plato		Németország Deutschland		
10.	Lucerna Luzerne	Eride	Késmárki István, Győri Tibor, Kajdi Ferenc	Magyarország Ungarn	2002	Széchenyi István Egyetem
11.	Szója Soja	ES Mentor		Franciaország Frankreich	2010	
12.	Szója Soja	Sigalia		Franciaország Frankreich	2010	
SZ	Szója Soja	ES Mentor		Franciaország Frankreich	2010	

Kisparcellás kísérlet Mosoni sík, 2020 június
Kleinparzellenversuch Mosoner Ebene, Juni 2020

Kisparcellás kísérlet Mosoni sík, 2020 június
Kleinparzellenversuch Mosoner Ebene, Juni 2020

Kisparcellás kísérlet Mosoni sík, 2020 június
Kleinparzellenversuch Mosoner Ebene, Juni 2020

Kisparcellás kísérlet Mosoni sík, 2020 június
Kleinparzellenversuch Mosoner Ebene, Juni 2020

Kisparcellás kísérlet Mosoni sík, 2020 június
Kleinparzellenversuch Mosoner Ebene, Juni 2020

A projekt során kihelyezett
mesterséges madárodú
Im Laufe des Projektes
ausgehängter Nistkasten

Mosoni sík, 2020 június
Mosoner Ebene, Juni 2020

Kerítés Zaun

A projekt során
kihelyezett „T”-fa
Im Laufe des
Projektes
platziertes „T”-
Stück

Kisparcellás kísérletek **Kleinparzellenversuche**

- Őszi vetés (alakor, tönke, tönköly) betakarítása sikeres volt, jó eredményt hozott **Die Ernte der Herbstsaat (Einkorn, Zweikorn (Emmer), Dinkel) war mit gutem Ertrag erfolgreich,**
- Termés beltartalmi vizsgálat folyamatban
Die Prüfung der Inhaltswerte läuft noch
- Tavaszi vetés: óvintézkedések ellenére idén is „megsemmisítő” kártétel – nyulak, pockok **Frühjahrssaat: trotz Schutzmaßnahmen „vernichtende” Schäden – Hasen, Feldmäuse**

Takarmányrépa, cukorrépa – jól sikerült → Termés beltartalmi vizsgálat folyamatban + talajmintavétel

Futterrüben, Zuckerrüben – gut gelungen → Die Prüfung der Inhaltswerte läuft noch + Bodenprobeentnahme

Szántóföldi kísérletek Ackerlandversuche

- Talajelőkészítési munkák folynak, október eleji 200mm eső miatt nem lehetett hamarabb megkezdeni
Die Bodenvorbereitung läuft noch, aufgrund der Regenmenge von 200mm Anfang Oktober konnte man nicht früher anfangen;
- 3 x 0,5 ha alakor, tönke, tönköly
3 x 0,5 ha Einkorn, Zweikorn (Emmer), Dinkel
- 2 „óvári” tönkölyfajta
2 Dinkelsorten „Óvári”
- 2 köztermesztésben lévő „óvári” tönkölyfajta
2 Dinkelsorten „Óvári” aus dem öffentlichen Anbau
- 1 elterjedt, köztermesztésben lévő fajta
1 verbreitete Sorte aus dem öffentlichen Anbau

**Ökológiai hálózatokra vonatkozó
vizsgálatok**

**Untersuchungen betreffend
ökologische Netzwerke**

Ökológiai hálózatokra vonatkozó vizsgálatok

Untersuchungen betreffend ökologische Netzwerke

- A SZE MÉK 2020. tavaszán újabb felméréseket végzett a mosonmagyaróvári Wittmann parkban és a Mosoni sík Natura 2000 területen. /

Im Frühjahr 2020 führte SZE neue Baumarten- und ornithologischen Untersuchungen im Wittmann-Park in Mosonmagyaróvár und im Natura 2000-Gebiet der Mosonebene durch.

- A felmérések eredményeiből 2 tanulmány született, melyek elérhetők a projekt microsite-ján /
Die Ergebnisse der Aufnahmen führten zu zwei Studien, die auf der Microsite des Projekts zur Verfügung stehen.
- <https://www.interreg-athu.eu/hu/agrinaturathu/projekt-hirek/oekologiai-halozatok-felmerese-2020/>

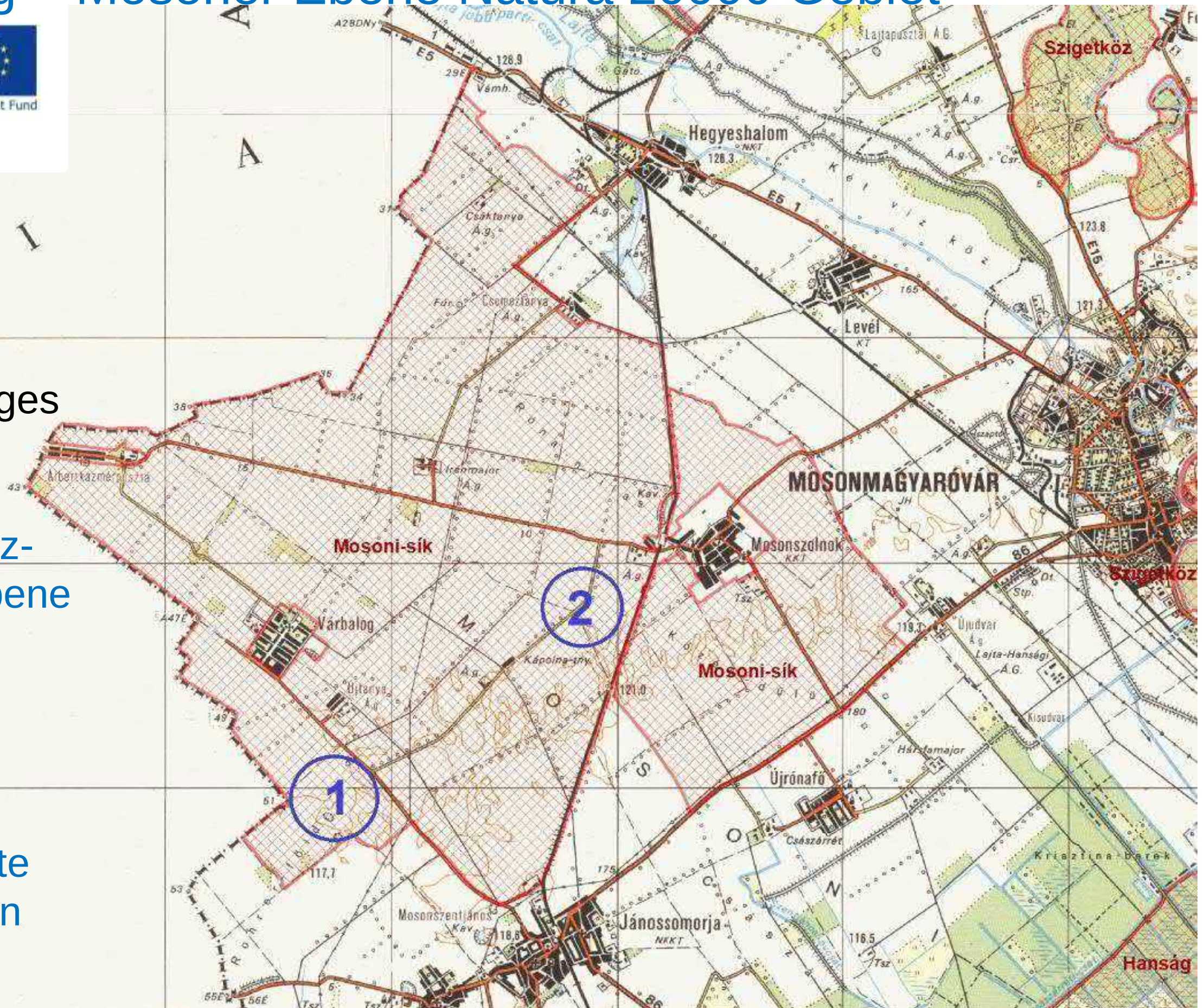

Madármegfigyelés - Mosoni Sík Natura 2000 terület

Vogelmonitoring – Mosoner Ebene Natura 2000 Gebiet

- A Mosoni-sík különleges madárvédelmi terület elhelyezkedése.
Lage des Vogelschutzgebietes Mosoner Ebene
- A projekt keretében felvett mintaterületek elhelyezkedését a számozott körök mutatják. Nummerierte Kreise zeigen Position der Probeflächen

Madármegfigyelés/ Vogelmonitoring - Mosoni Sík

Natura 2000 terület / Gebiet

2020 május 8. és június 9. / 8. Mai und 9. Juni 2020

- A felmérések során összesen **48 madárfaj** egyedeit találtuk meg a területen /
Bei der Erhebung auf den Probeflächen fanden wir Individuen von insgesamt **48 Vogelarten**.
  - Ebből **33 faj** valószínűleg vagy bizonyosan **költött a területen /**
Von diesen **brüteten 33 Arten** wahrscheinlich oder sicherlich auf den eng abgesteckten Probeflächen

- további **6 faj költése valószínű** a felvételi nyomvonalat kétoldalt kísérő 200-200 m széles sávban /
Es ist anzunehmen, dass **weitere 6 Arten** in dem je 200 m breiten Streifen entlang des Verlaufs der Aufnahmeflächen brüten;
- További **9 faj alkalmi vagy rendszeres táplálékkereső** /
Die übrigen 9 Arten sind gelegentliche oder regelmäßige Futtersucher.

Madármegfigyelés/ Vogelmonitoring – Wittmann Park

Tipikus élőhely a Wittmann parkban
Typische Lebensräume im Wittmann Park

Madármegfigyelés/ Vogelmonitoring – Wittmann Park

Madármegfigyelés / Vogelmonitoring – Wittmann park

Megfigyelés időpontja/ Aufnahmezeitpunkten:

2020 május 8. és június 9. / 8. Mai und 9. Juni 2020

- A felmérések során összesen **35 madárfaj** egyedeit találtuk meg a területen /

Bei der Erhebung auf den Probeflächen fanden wir Individuen von insgesamt **35 Vogelarten**.

- Ebből 33 faj valószínűleg vagy bizonyosan költött a területen / Von diesen brüteten 33 Arten wahrscheinlich oder sicherlich in dem Gelände
- További 2 faj rendszeres táplálékkereső, ill. átrepülők, de (legalábbis a mintaterületeken) nem fészkelők voltak / 2 Arten waren regelmäßige Futtersucher bzw. Vögel, die durch das Gebiet geflogen sind, aber nicht nisteten.

Látogatói területek kialakítása

Errichtung von Besucherbereichen

Látogatói területek kialakítása Mosonmagyaróváron

Errichtung von Besucherbereichen in Mosonmagyaróvár

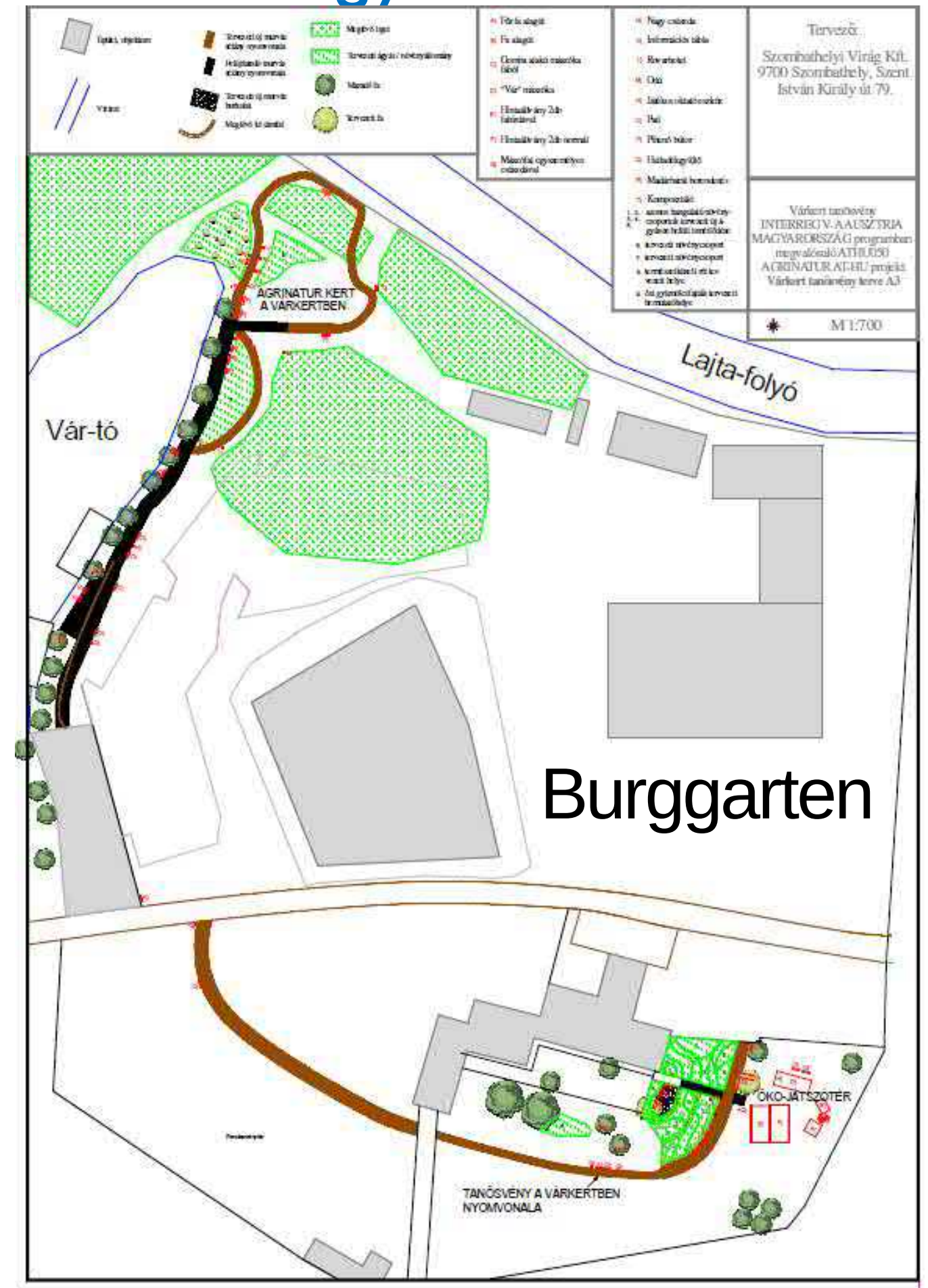
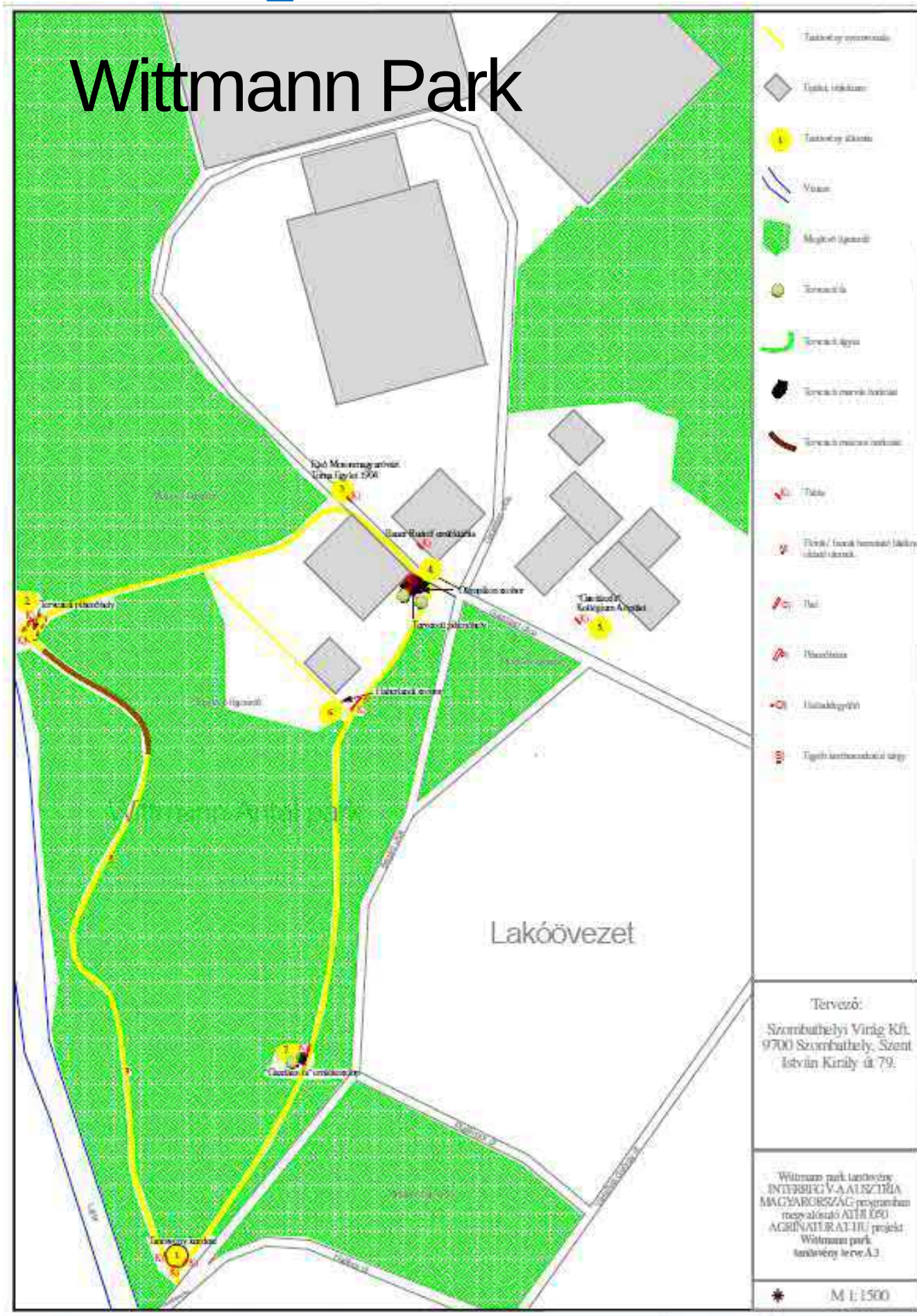
- **Várkertben tanösvény, "AgriNatur kert" és öko-játszótér** - információs elemek, növények telepítése, pihenőhelyek, játékok **Im Burggarten Lehr-pfad, "AgriNatur-Garten" u. Ökospielplatz;** - Informations-elemente, Pflanzenanbau, Erholungsbereiche, Spielzeuge
- **Wittmann parkban „Történeti és ökológiai tanösvény”**
  - erdei és partmenti ökoszisztéma, történelmi érdekességek bemutatása **Im Wittmann Park „Historischer und ökologischer Lehrpfad”** - Vorstellung der Ökosysteme Wald u. Ufer, historische Besonderheiten

Látogatói területek kialakítása Mosonmagyaróváron – Tervek

Errichtung von Besucherbereichen in Mosonmagyaróvár - Pläne

Látogatói területek kialakítása Mosonmagyaróváron – Tervek

Errichtung von Besucherbereichen in Mosonmagyaróvár - Pläne

Kihívások az infrastrukturális fejlesztésekkel kapcsolatban

Herausforderungen der Infrastrukturinvestitionen

Várkertet érintő fejlesztések harmonizálása

Harmonisierung der
Investitionen bzgl.
Burggarten

AgriNatur hírlevelek magyar nyelven

Ungarischsprachige Infobriefe

Elkészült az 5. AgriNatur hírlevél! Der 5. AgriNatur Newsletter ist da!

Elérhetők a SZE MÉK Élelmiszertudományi Tanszék honlapján / Projektek

Homepage von SZE MÉK Fakultät für Lebensmittelwissenschaft / Projekte

<https://food.sze.hu/agrinatur-at-hu>

Tervek a következő periódusra...

Pläne für die nächste Periode...

- A Mosoni sík Natura 2000-es területén zajló kisparcellás kísérletek után elkezdődnek a **szántóföldi kísérletek** is **Nach den Kleinparzellenversuchen starten auch die Ackerlandversuche** auf den Natura 2000 Gebieten der Mosoner Ebene
- Tovább folytatódnak az **ornitológiai megfigyelések** **Die ornithologischen Monitorings** werden fortgesetzt
- Megkezdődik a **látogatói területek kialakítása** **Die Errichtung der Besucherbereiche** startet
- További **tájékoztató rendezvényeket és bemutatókat** tervezünk (részben on-line) különböző célcsoportok számára **Wir haben vor, weitere Infoveranstaltungen u. Vorführungen** (teilweise online) für verschiedene Zielgruppen zu organisieren

Köszönöm a figyelmet!
Vielen Dank für die Aufmerksamkeit!

Dr. Vér András

Széchenyi István Egyetem
Mezőgazdaság- és Élelmiszertudományi Kar
[Fakultät für Landwirtschaft und
Lebensmittelwissenschaft](#)

Tel.: +36 96 566 729

Mobil: +36 30 46 999 28

e-mail: ver.andras@sze.hu;

drverandras@gmail.com

